

plnění odvolacím soudem žádaného, zda a která díla vydala v překladu žalovaná firma již před 10. listopadem 1921, neboť žalovaná není oprávněna po tom dni vydávati ani tyto a vůbec ničeho z důvodu toho, že právo překladu stalo se před tím dnem dle domácího práva volným, neboť po tom dni už volným není (čl. 18). Rekursní soud chybuje v tom, že pod pojmem »díla« čl. 18 nerozumí pouze původní dílo se všemi autorovými oprávněními k němu, nýbrž i překlad o sobě a práva autora k překladu, odvolávaje se při tom na § 23 posl. odst. tuzemského aut. zákona. Předpis ten (srv. čl. 2 odst. 2 Bernské úmluvy) praví ovšem, že na překladu oprávněně pořízeném existuje autorské právo jako na originálu, ale vůči autorovi původního díla toto právo, pokud se zakládalo na uvolnění práva překladu dle §u 28 a 47 tuzemského aut. zák., uvedením Bernské úmluvy v tuzemské právo pominulo. Neprávem praví také rekursní soud, že měl prvý soudce vzít na přetřes, zda již před tím, než žalobci právo překladu bylo postoupeno, nenabyl někdo jiný, než žalobce od autora nebo jeho právního nástupce právo k překladu sporných spisů. Když to nikdo netvrdil, nebylo třeba, se tím zabývati, ale, kdyby to bylo rozhodno, bylo by věci žalované firmy, by to byla tvrdila, neboť by to mělo smysl jen tak, že žalobcova postupitelka sama práva k překladu toho kterého díla už neměla, ježto ho už dříve zadala, a že tedy ani žalobce ho postupem nabytí nemohl, že k žalobě není oprávněn, k tomu že oprávněn jest onen třetí nabyvatel, ježto jen ten může býti v právu svém porušen. Když tedy námitka nedostatku žalobního oprávnění vznesena nebyla, není to třeba zjišťovati. Za to třeba vyšetřiti a zjistiti věc ohledně spisu »Deutsche Helden und Herzen«, zda tu žalovaná firma práva k vydávání překladu platně nabyta, t. j. zda nenabyta ho přímo od autora, zda tedy od jeho právního nástupce nebo zástupce tak, že i autor, pokud se týče jeho právní nástupci tím byli a jsou vázáni. Povede-li filiace až na autora, nemůže zalované právo, takto platně nabyté, býti odpíráno, to by byla divná spravedlnost, jak si ji žalobce představuje, by autor pokud se týče jiný majitel práva autorského nemusel ve slovu nabyvateli platně daném státi. To je jiná věc, než pořídil-li kdo překlad z důvodu, že autorovo právo překladu dle cit. §§ 28 a 47 aut. zákona uplynutím doby pominulo, a stížnost těmito předpisy zcela nemístně operuje, že prý dle nich i překladatellovo právo pominulo, kdežto ony (§ 28) výslovně mluví jen o autoru, i hodily by se sice na autora překladu, ale jen, pokud by se jednalo o uvolnění jeho k překladu roz. do jiné řeči než řeči překladu. Čl. 310 sml. Vers. nemá zde místa, protože smlouva ta nabyta u nás vnitrostátní působností vyhlášením ve sbírce z. a n. dne 22. června 1921, úmluva Bernská však vstoupila v Československu v působnost teprv dne 10. listopadu 1921, a derogovala tedy svým obsahem (hlavně čl. 2 odstavec 2) smlouvě Versaillské v čl. 310, pak-li tento svým výrazem »reprodukování děl literárních« i na překlady se vztahuje, což je z míry pochybno.

Čís. 5185.

Odpůrčí řád.

Není podmínkou odporovatelnosti právního jednání, by se stalo na oko.

V čem jest spatřovati zkrácení odporujícího věřitele.

Žaloba odpůrčí není v poměru k žalobě dle §u 1409 obč. zák. žalobou podpůrnou, nýbrž obě mají místa, jsou-li splněny zákonné předpoklady.

Netřeba, by odporující věřitel měl vykonatelnou pohledávku již v době, kdy došlo k právnímu jednání, jemuž odporuje, stačí, jest-li jeho pohledávka vykonatelnou v době, kdy se právnímu jednání odporuje.

I alternativní pohledávka může býti podkladem odpůrčího nároku, pokud směřuje k zaplacení ceny věci.

(Rozh. ze dne 16. července 1925, Rv I 1156/25.)

Smlouvou ze dne 24. dubna 1922 prodal Josef V. Josefu a Aloisii K-ovým (svému švagru a sestře) usedlost za 150.000 Kč. Tvrdíc, že Josef V. prodal usedlost v úmyslu, by zkrátil své věřitele, a že úmysl ten manželům K-ovým byl znám a znám býti musil, domáhala se Františka V-ová (rozvedená manželka Josefa V-a) na manželích K-ových a Josefu V-ovi, by trhová smlouva ze dne 24. dubna 1924 byla prohlášena vůči ní bezúčinnou a by manželé K-ovi byli uznáni povinnými, trpěti exekuci na usedlost ku vydobytí pohledávky žalobkyně na vydání výbavy, pokud se týče zaplacení 31.243 Kč 60 h, jakož i dalších peněžních pohledávek žalobkyně. Žalobě, zadané na soudě dne 24. dubna 1924, procesní soud první stolice v plném rozsahu vyhověl, odvolací soud napadený rozsudek potvrdil a uvedl mimo jiné v důvodech: Skutečnost, že rozsudek v rozvodovém sporu žalobkyně s Josefem V-em nebyl v době prodeje statku odvolatelem dosud právoplatným, není odporovatelnosti tohoto prodeje nikterak na závadu. I kdyby v době prodeje statku nebyl rozsudek ten ještě ani vydán, bylo by právní jednání mezi Josefem V-em a odvolatelem přece odporovatelné, bylo-li jeho účelem zkrácení věřitelů Josefa V-a. Zákon nežádá, aby věřitel, jenž právnímu jednání svého dlužníka s osobou třetí odporuje, měl vykonatelnou pohledávku v době, kdy se právnímu jednání odporuje (§ 8 odp. ř.).

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání žalovaných a potvrdil napadený rozsudek s tou opravou, že z rozsudkového nálezu soudu první stolice vynechal slova: »na vydání výbavy pokud se týče«.

D ů v o d y:

Pokud jde o domnělý rozpor mezi zjištěním, že kupní smlouva byla uzavřena v úmyslu, zkrátiti žalobkyni, ale že nebyla uzavřena na oko, jest dovolání na omylu, míní., že jsou to zjištění vzájemně si odporující a že každá smlouva, pokud se děje za účelem zkrácení věřitelu, jest »více méně smlouvou na oko«. Mohou totiž býti smlouvy na oko, které ice zakrývají pravou vůli stran (§ 916 obč. zák.), ale které nesplňují podmínky odporujícího práva, a mohou naopak býti smlouvy, které odpovídají pravé vůli stran, ale jsou odporovatelné. Zákon nevyžaduje v §u 2 odporujícího řádu, by jednání tam uvedená stala se pouze na oko, nýbrž

chrání věřitele před škodlivými následky i takových právních jednání, při kterých šlo o pravou a srovnalou vůli stran, tedy o řádnou smlouvu (srv. též rozhodnutí čís. 2169 sb. n. s.). Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci nemůže se již proto setkati s úspěchem, že dovolání nevychází ze skutkového děje, jak byl nižšími soudy zjištěn. Podle přednesu žalující strany opřela tato svůj odpůrčí nárok o všechny v §u 2 odp. ř. uvedené důvody, ale stačil již jediný důvod §u 2 čís. 3 odp. ř. V tomto směru jsou dovolatelé již co do břemene průvodního na omylu, míníce, že bylo věcí žalobkyně, by jim dokázala vědomost o úmyslu V-ové zkrátiti žalobkyni, a tvrdíce, že se jí tento důkaz nezdařil. To nebylo věcí žalobkyně, naopak bylo věcí žalovaných — blízkých to příbuzných Josefa V-a podle §u 4 odp. ř. — by sami dokázali, že fraudulosního úmyslu V-ova neznali, aniž při náležité opatrnosti znáti musili. Zákon fraudulosní úmysl mezi blízkými příbuznými předpokládá. Žalovaní však podle zjištění nižších soudů nejen onoho důkazu neprovedli, nýbrž naopak jim bylo dokázáno, že o fraudulosním úmyslu V-ově věděli. Hlavním důvodem pro nesprávné právní posouzení věci jest dovolatelům tvrzení, že prý usedlost neměla větší ceny než 162.000 Kč, že prý za Josefa V-a jednak k zaplacení převzali, jednak skutečně zaplatili mnohem více dluhů, než činila tato cena nemovitostí a že prý tedy o nějakém zkrácení žalobkyně nemůže býti řeči, že prý jediné rozhodnou otázkou bylo, zda a do jaké výše byla žalobkyně kupní smlouvou zkrácena. Dovolání zřejmě zneuznává právní povahu a zákonné náležitosti odpůrčího nároku podle §u 2 odp. ř. Předpokladem takového nároku jest zkrácení odporujícího věřitele, ale jen v tom smyslu, že odporování jest způsobilé přivoditi buď úplné nebo částečné uspokojení odporujícího věřitele, nebo je aspoň ulehčiti nebo uspišiti. Stačí, když bezúčinnost kupu zvýší možnost sáhnouti k cíli vedení exekuce na takové majetkové části, které odporovatelným jednáním z majetku dlužníkovy již vyšly, a když přivodí pro odporujícího věřitele příznivější situaci než byla před odporováním. Vyloučen byl by tedy odpůrčí nárok jen tehdy, kdyby nebylo naděje na zvýšení možnosti věřitelova uspokojení. Naproti tomu jest za ostatních zákonných podmínek zcela lhostejno, zda dlužníkům smluvník něco kupem získal, zda byl nějak obohacen, či zda zaplatil za koupenou věc plnou cenu (srv. též Ehrenzweig-Steinbach str. 71 a 464, Bartsch-Pollak str. 226—227 a 333). Jest tedy v souzeném případě lhostejno, zda kupní cena 165.000 Kč byla přiměřena, zda usedlost měla skutečnou cenu jen 162.000 Kč, či, jak nižší soudy zjistily, 200.000 Kč a kolik dluhů kupující převzali. Že odporování tomuto kupu zvyšuje pro žalobkyni možnost uspokojení, vidno již z toho, že žalovaní převzali knihovních dluhů (a jen ty při exekuci dražbě přicházejí v úvahu kromě privilegovaných pohledávek), toliko za 65.424 Kč 80 h a že Josefu V-ovi přes všechny převzaté dluhy ještě 6.458 Kč 52 h hotově vyplatili. Marně se také žalovaní odvolávají na § 1409 obč. zák. Jest ovšem pravda, že se i žalobkyně na tento předpis odvolávala, ale zcela zbytečně, když v prosbě žalobní z toho důsledky neodvodila, a když nežádala přímé odsouzení žalovaných k zaplacení, nýbrž žalobní návrh přizpůsobila čistě jen odpůrčímu nároku. Žaloba odpůrčí není v poměru k žalobě podle §u 1409 obč. zák., snad jen za-

lobou podpůrnou, nýbrž obě mají místa za splnění zákonných předpokladů (srv. též rozh. čís. 3047 sb. n. s.). Mimo to zapominají žalovaní opětně, že pro ně jako blízké příbuzné prodatelovy neplatil by předpis §u 1409 obč. zák., nýbrž předpis §u 189 III. nov. k obč. zák., o převzetí všech dluhu bez ohledu na cenu převzatého jmění, pokud by sami nedokázali, že jim dluhy při převzetí ani známy nebyly, ani známy býti nemusily. Že nezáleží na tom, zda všechny pohledávky odporující věřitelky v době zkracujícího právního jednání dlužníkovy již tu byly, odůvodnil odvolací soud správně poukazem na § 8 odp. ř. Mezi pohledávkami, pro které žalobkyně odpůří nárok uplatňuje, jest také pohledávka z rozsudku krajského soudu ze dne 19. února 1923, podle něhož Josef V. je povinen vydati žalobkyni movité věci v rozsudku uvedené (výbavu) nebo zaplatiti částky tam uvedené v celku 31.243 Kč 60 h a útraty sporu. Pro nárok na vydání věci hmotných ovšem by odpůří právo uplatněno býti nemohlo, neboť vedením exekuce na nemovitosti by se vydání těchto věcí nedocílilo, ale přes to jest možno pro onen nárok, pokud ukládá dlužníkovi plnění v penězích, odpůří právo uplatniti. Rozsudkový nálezn ukládá totiž dlužníkovi čistě alternativní povinnost: buď vydati věci, nebo zaplatiti jejich cenu. Z rozsudku je viděti, že již žalobní prosba zněla alternativně a že soud výsledkem znalců skutečnou cenu jednotlivých věcí zjišťoval, protože žalovaný tvrdil, že dotyčné věci z největší části byly při požáru zničeny, což soud také částečně za prokázané přijal. Nejde tu tedy snad jen o t. zv. alternativní zmocnění podle §u 410 c. ř. s., při kterém by soud ceny nezjišťoval, nýbrž hleděl jen k nabídce žalobcově toho obsahu, že jest ochoten přijati ten který libovolně určený peníz. Ježto však věřitelka při alternativním nároku může si voliti, který z nároků chce exekučně vymáhati (§ 12 ex. ř.), mohla by vymáhati hned plnění peněžní, pro které však — jak je nesporno — exekuce neslibovala by výsledku, takže i pro tuto peněžní pohledávku možno nárok odpůří uplatniti (srv. též rozhodnutí Gl. U. čís. 12.855 st. ř.). Bylo tudíž z rozsudků nižších soudů toliko vymýtiti slova: na vydání výbavy pokud se týče, která v odpůřím sporu jsou bezpředmětna

Čís. 5186.

Peněžní vyrovnání rozdílů hodnot bytů, jichž užívají spoluvlastníci ve společném domě in natura, není činží. Nejde o smlouvu nájemní, nýbrž o ujednané užívání společné věci a dělení jejich užiteků mezi spoluvlastníky.

(Rozh. ze dne 16. července 1925, Rv I 1202/25.)

Žalobci a žalovaní byli spoluvlastníky domu, v němž žalovaní obývali menší byt, žalobci větší. Strany umluvily v roce 1910, že byt žalobcu bude účtován ročně 580 K, byt žalovaných pak 460 K a že polovici rozdílů těchto hodnot (60 K) doplatí žalobci žalovaným jako spolumajitelům domu. V roce 1919 odstěhovali se žalobci a jejich byt byl pronajat cizí osobě za 4000 Kč. Ježto vznikly mezi stranami neshody